

prosince 1918. čís. 61 sb. z. a n., kterým ministru vnitra uloženo, by v dohodě se účastněnými ministry provedl zákon ten o zrušení šlechtictví, řádů a titulů, dle výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 29. března 1919, čís. 6740/19, sděleného výnosem presidia vrchního soudu zemského ze dne 4. dubna 1919, pres. 10.920—12/19, dle něhož prováděcí nařízení k zákonu o zrušení šlechtictví, řádů a titulů z 10. prosince 1918, čís. 61 sb. z. a n. bude teprve za nějaký čas vydáno, ministerstvo vnitra však sdělilo, že, co se týče odvádění řádových dekorací, které po úmrtí majitele se vracejí, sbírají je i nadále příslušné zemské správy politické, kterým současně se dostává pokynů, jak s nimi prozatím až do konečného rozřešení této otázky naložiti mají, okresní soudy pak dle téhož výnosu poukázány, by takovéto dekorace zasílaly zemské politické správě, nelze o tom pochybovati, že novými zákony a nařízeními nových správních úřadů uznává se platnost §§ 59 a 90 nesp. pat., pokud se týče odvádění řádových dekorací pozůstalostními soudy a že naříkané usnesení prvního soudce v těchto zákonech a nařízeních jsou odůvodněna (srovnej § 2 čís. 5 nesp. pat.). — Dovolacímu rekursu nevyšší soud nevyhověl, dodav k důvodům usnesení rekursního soudu, že státním převratem nenastala v soukromém vlastnictví žádná změna, takže, uznává-li, že řády, o něž se jedná, byly zůstaviteli bývalým panovníkem uděleny jen k používání, bylo povinností dědice, jenž je po úmrtí zůstavitelově v uschování vzal, odevzdati je ihned soudu, by byly na patřičné místo vráceny. Mylně se domnívá stěžovatel, že zákonem ze dne 10. prosince 1918 čís. 61 sb. z. a n., jenž zrušil nejen řády, nýbrž i práva z nich plynoucí, zrušena byla i povinnost odznaků řádové i vrátiti. Zákon má zřejmě na mysli jen práva, která z udělení řádu vykonávati směl vyznamenáný, netýká se tedy povinnosti ku vrácení odznaků dědici po zániku práv, nastalém úmrtím osoby oprávněné. Ministerské nařízení ze dne 29. března 1919 čís. 6740 neřeší otázku vlastnictví odznaků řádových, nýbrž dává toliko soudům pokyn, na který úřad nyní po nastalém státním převratu takové odznaky řádové, které po úmrtí držitele dle § 90 nesp. říz. musí se vrátiti, mají býti zasílány. Nařízení to není tedy proti zákonu vydáno, nýbrž podle zákona, neboť řády uděleny byly faktorem svrchovanost státní vykonávajícím s výhradou jich vrácení, a proto když předpis zákonný o vrácení jich zůstal zachován, vrátiti je sluší tomu, kdo podle nyní platných zákonů o samostatném státě československém tuto svrchovanou státní moc vykonává.

Čís. 198.

V pouhém mlčení nájemce ku pronajímatelově výhradě, že v případě prodeje nemovitosti musí nájemce kupiteli ustoupiti, lze spatřovati na nejvýše zřeknutí se práva na řádnou výpověď se strany kupitele, nikoli též zřeknutí se nároku na odškodné za předčasné rozvázání nájemního poměru.

(Rozh. ze dne 11. června 1919, R I 213/19.)

Emanuel S., uzavíraje v roce 1911 jménem Milady S. s Václavem J. na dvanáct let pachtovní smlouvu o pozemku, patřivším Miladě S., při-

pomenul, že, kdyby pozemek byl prodán, pachtýř musí novému držiteli ustoupiti. Pachtěř Václav J. ničeho k tomu nenamítl. Za trvání pachtu prodala propachtovatelka pozemek manželům K., jimž pachtěř následkem výpovědi musil pozemek před časem odevzdati. Žaloba Václava J. na Miladu S. o odškodné za předčasné rozvázání pachtovního poměru bylo soudem první stolice (okresní soud v Něm. Brodě) zamítnuta, poněvadž žalobce přistoupil na výhradu propachtovatelky, jak shora byla uvedena, čímž pozbyl všelikého nároku z § 1120 obč. zák. Odvolací soud (krajský soud v Hoře Kutné) k žalobcovu odvolání rozsudek první stolice zrušil a vrátil věc první stoličce, by ji po právomoci zrušovacího usnesení znova projednala a rozhodla. Svě usnesení odůvodnil odvolací soud v podstatě takto: Soud odvolací nesdílí právního názoru soudu první stolice, že žalobce souhlasně s ustoupením od pachtu v případě prodeje pole, vzdal se i veškeré náhrady. V ujednání tom mohlo by býti nejvýše spatřováno vzdání se práva na řádnou výpověď, po které dle § 1120 obč. zák. žalobce jako pachtýř novému kupci teprve ustoupiti byl povinen. Výslovné vzdání se náhrady žalobcem v případě prodeje pole nebylo tvrzeno a v ujednání, jak soudem prvním bylo zjištěno, nelze spatřovati ani vzdání se mlčky náhrady takové dle § 1444 obč. zák. Nárok žalobců, žádati na žalované jako propachtovatelce úplnou náhradu, jak za škodu vzatou, tak i za ušlý zisk, jest ustanovením § 1120 věta druhá obč. zák. odůvodněn. Pro tento právní názor mluví i předpis § 915 posl. věta obč. zák., dle něhož. nejasné vyjádření strany smluvní, zde strany propachtující (žalované), jde na její škodu. Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, pak jednání v první stoličce zůstalo neúplným. jelikož důkazy o skutkových okolnostech, žalobcem k prokázání skutečné škody a ušlého zisku tvrzených, pokud se týče žalovanou k jich vyvrácení namítaných a pro spor rozhodných, nebyly vůbec provedeny. Tím trpí řízení v první stoličce podstatnými vadami, které, aniž by zmatečnost řízení zakládaly, zabránily důkladnému vysvětlení a řádnému posouzení rozepře.

Nejvyšší soud rekursu žalované strany proti řečenému usnesení nevyhověl.

Důvody:

Podle první věty § 1120 obč. zák. pachtěř musí při dobrovolném prodeji pachtovaného pozemku ustoupiti novému držiteli pozemku toho, ale podle druhé věty téhož § 1120 jest oprávněn, žádati na propachtující náhradu škody a ušlého zisku. Soud odvolací převzal dle druhého odstavce § 498 c. ř. s. skutkové zjištění prvního soudce, že Emanuel S., uzavíraje v roce 1911 jménem žalované se žalobcem pachtovní smlouvu, připomenul, že, když by pozemek byl prodán, žalobce musí novému držiteli ustoupiti, proti čemuž žalobce ničeho nenamítal. Soud odvolací však právem uvedl i správně odůvodnil, že žalobce dle onoho soudního zjištění sice mlčky se zavázal ustoupiti novému držiteli, bude-li pozemek prodán, ale nevzdal se tím nároku náhradního, uvedeného v druhé větě § 1120 obč. zák., nýbrž nanejvýše jen nároku na řádnou výpověď podle první věty tohoto § 1120. Žalobce nebyl povinen výslovně náhradní nárok sobě vyhraditi, neboť ujednání o ustoupení novému držiteli pozemku nevybo-

čovalo z rámce první věty § 1120 a nedotýkalo se nikterak zákonného ustanovení věty druhé o nároku náhradním, jsouc v tomto směru zcela jasné a určité; ujednáno nebylo zrušení smlouvy pro případ prodeje pozemku, jak žalovaná při ústním přelíčení před prvním soudcem namítala, ani nebylo žalovanou stranou žádáno a žalobcem dáno svolení k prodeji, nýbrž smlouveno bylo pouze ustoupení novému držiteli. Náhradní nárok žalobcův nebyl tedy vyloučen; chtěla-li strana žalovaná sprostiti se povinnosti k náhradě škody, bylo na ní, by v té příčině projevila náležitě svou vůli vůči žalobci; poněvadž však tak neučinila, jest žalobce oprávněn užití ustanovení druhé věty § 1120 obč. zák., aniž lze jemu, jak rekurentka činí, vytýkati nepřipustnou mentální rezervaci. Soud odvolací posoudil věc v této příčině správně po stránce právní a rekurentka mylně se domnívá, že nesprávně vyložil úmluvu mezi stranami uzavřenou.

Čís. 199.

Úpis pokladničních poukázek rakouské válečné půjčky u bankéře zakládá obchod komisionářský.

Za vady (znehodnocení), jež utrpěly tyto papíry po uzavření komisionářské smlouvy a jmenovitě potom, kdy byly komisionářem převzaty do uschování, neručí fento, ani když vady ty se přiči vlastnostem přislíbeným v úředním prospektu býv. ministerstva financí.

(Rozh. ze dne 11. června 1919, Rv II 175/19.)

B., jenž upsal 17. června 1918 u banky A. pokladniční poukázky 8. rakouské válečné půjčky za 5000 K nominále, zavázav se, že splatí upsanou cenu v měsíčních splátkách do 28. října 1918, byl, ježto splatil pouze prvních 500 K, žalován po vypršení lhůt na doplatek 4280 K. Vůči žalobě namítal, že se dal k úpisu pohnouti jen ujišťováním prokuristy žalující banky, že válečná půjčka jest úplně bezpečným uložením peněz, že bude rakousko-uherskou a i žalující bankou lombardována 75 proc. nominálu, že žalovaný bude, pokud bude půjčka uložena u banky, pouze povinen úrokovati nesplacenou částku, jakož i sliby oficiálních přihlašovacích podmínek, že upisovatelé budou půjčky moci použít k zaplacení daně z válečných zisků a ku placení při prodejkách a dražbách demobilisačních statků po válce, že půjčka požívá pupilární jistoty atd., že však všechny tyto přislíbené výhody byly zmařeny nařízením, vydaným v československém státě po 28. říjnu 1918; následkem toho nemají prý upsané kusy vlastností jim přikládaných, jsou nezpůsobilými k ujednanému použití a, poněvadž jde o vady neodstranitelné, překážející řádnému použití cenných papírů, žádal žalovaný dle §§ 923 a 932 obč. zák. z důvodu správy, by smlouva byla pokládána za zrušenou. — Oba nižší soudové (krajský soud v Novém Jičíně a vrchní zemský soud v Brně), zjistivše, že prokurista žalující banky poukazoval jen na výhody přislíbené v oficiálním prospektu, a líčil obchod jako výhodný, a pokládajíce uzavřenou smlouvu za obchod komisionářský podle čl. 360 obch. zák., uznali dle prosby žalobní. Z důvodů rozsudku soudu odvolacího: Jaké vlastnosti